
in 1908 aangeboden aan de redactie.

¹⁰. J.A.C. van Leeuwen aan Grosheide, 19 mei 1910: 'Het is, zooals gij schrijft, zeer noodig dat men ook van gereformeerde zijde zich op de N.T.ische studiën ga toeleppen.' *Archief-Grosheide*.

¹¹. Van Veldhuizen aan Grosheide, 12 mei 1910. *Archief-Grosheide*.

¹². Van Veldhuizen aan Grosheide, 7 april 1911. *Archief-Grosheide*. De rooms-katholieke vertaling was de 'Professoren-bijbel', verschenen in zeven delen tussen 1894 en 1904; zie het artikel van J.Y.H.A. Jacobs elders in dit nummer; mogelijk doelde Van Veldhuizen ook op de Petrus Canisius-vertaling, waarvan in 1906 de vier evangeliën en Handelingen waren verschenen. In 1939 was deze vertaling voltooid. Met de 'twee moderne pogingen' bedoelde Van Veldhuizen vermoedelijk de vertaling van het Nieuwe Testament door H. Bakels uit 1908 en de Leidse vertaling van het Nieuwe Testament door H. Oort, die in 1912 verscheen.

¹³. Aldus A. van Veldhuizen, 'Een nieuwe bijbelvertaling', *Stemmen des Tijds*, I (1911) 789; hij schreef ook: 'De bescheiden Nestle heeft den weg gebaad voor één N.T. ten behoeve van de gemeente aan alle plaatsen.' (789) E. Nestle, *Novum Testamentum Graece cum apparatu critico ex editionibus et libris manu scriptis collato*, Stut-

uitzicht bood op een algemeen aanvaarde vertaling. Zo werd de Leidse vertaling alleen kerkelijk gebruikt bij de vrijzinnige Nederlandse Protestantenvbond.¹⁵

Van Veldhuizen bewandelde nu een middenweg: gehecht als hij was aan een bijbelversie voor alle richtingen, streefde hij naar een zo objectief mogelijke vertaling, te vervaardigen door een op particulier initiatief bijeen gebrachte groep van vertalers 'congeniaal met de Schrift'.¹⁶ Ook op deze noemer viel het een en ander af te dingen, maar voor Grosheide was hij principieel aanvaardbaar en praktisch uitvoerbaar.¹⁷

Alle aangezochten traden toe tot de vertaalgroep, die bestond uit: twee vertegenwoordigers van de ethische richting, Van Veldhuizen en de hervormde predikant en latere hoogleraar dr. J. de Zwaan (1883-1957), twee vertegenwoordigers van de gereformeerde richting, Grosheide en de christelijk-gereformeerde emeritus-docent F.P.L.C. van Lingen (1832-1913), de lutheraan prof. dr. J.W. Pont (1863-1939) en de Groninger hoogleraar voor de exegese van het Nieuwe Testament dr. C.H. van Rhijn (1849-1913). De eis van congenialiteit met de Schrift stelde Van Veldhuizen voor de nodige moeilijkheden. 'De moeilijkheid is', zo legde hij aan Grosheide uit, 'in uw kringen meer personen te vinden, die bevoegd zijn op nieuwtestamentisch gebied. Prof. Bavinck onderwijst naar ik in [het Algemeen Nederlandsch Studentenweekblad] Minerva zag het Nieuwe Testament aan de Vrije Universiteit. Ik breng hulde aan zijn groote geleerdheid, maar op ander gebied. (...) Weet u nog een tweede nieuwtestamenticus in uw kringen, die met eere naast u genoemd kan worden? Ik niet.'¹⁸ Grosheide wist het evenmin en raadde aan de benoeming van twee nieuwtestamentici, aan de Vrije Universiteit en aan de Theologische School te Kampen, af te wachten. De benoeming te Amsterdam was op handen, terwijl in 1915 de kennelijk niet als vertaler in aanmerking komende Kamper hoogleraar L. Lindeboom (1845-1933) de emeritaatgerechtigde leeftijd zou bereiken.

Vanwege de gevoelige verhouding tussen gereformeerden en ethischen had Grosheide gearzeld of hij wel met Van Veldhuizen in zee zou gaan. Maar hij volgde zijn overtuiging, dat bij zoveel onderlinge verwantschap het goede in de ethischen gehonoreerd moest worden. De ethischen mochten dan milder oordelen over de historische kritiek dan de gereformeerden, hun erkenning van het gezag van de Schrift was er in de praktijk veelal niet minder om. In 1911 had Bavinck in zijn rectorale oratie *Modernisme en orthodoxie* het relatieve karakter van het geschil over dit punt onderstreept met zijn opmerking, dat het belang van historische kritiek en exegese in gereformeerde kring erkenning vond.¹⁹ Het ging in deze samenwerking bovendien hoofdzakelijk om exegetische over-